

M A G Y A R K U R I R

Bécsből, Pénteken, Május' 17dikén, 1822.

Török Birodalom.

Konstanczinápoly, Apr. 25d.
A' Görögök Scio szigete ellen intézett próbatételének korábban jöve-el szomorú vége, mint gondolni lehetett volna. Annak indítói elvették érdemlett jutalmokat; 's a' nagy szerencsétlenség az, hogy magokkal együtt 100,000 embert vontak a' veszedelembe, kik tulajdon indításokból soha sem zendültek volna fel olly Uralkodás ellen, melly velek különös kegyelemmel bánt, és hogy egy olly szigetet juttattak vég-veszedelemre 's pusztulásra, melly a' többek felett, földmivelése, kereskedése 's gazdagsága által leginkább megkülönböztette magát.

Még ugyan közelébbi tudósításaink nincsenek, 's az Igazgatás sem nyilatkoztatott ki eddig semmit ezen Expeditióról; de az, hogy a' Kapudan Basa minden Scio-ba sereglett Görögöket megvert, 's a' sziget lakosait magok megadására kényszerítette, kétségen kívül valóvá teszi a' dolgot. Az eddig érkezett hírek szerint, éppen akkor vitte által a' Basa Tschesménél egész seregét, midőn az Insurgensek a' várörző erősségnek ostromához akartak kezdeni. Alig pillanták meg az Ipsarai és Hydrai Insurgens hajóknak vezérjeik a' Török hajóssereget, hogy azonnal futásnak vették a' dolgot. De hét hajót még is elfogtak a' Törökök. A' szárazon lévén már a' Török sergek, eleinte szép szerint kívánt a' Basa a' Görögökkel bánni, 's erre nézve részszerint a' Görög Tisztekhez,

részszerint a' Városi Elöljárókhöz alkudozó Követeket küldött; de minden válasz lázasztó kiabálásból állott, mellyet ágyúlövések követtek. Ekkor tehát elkezdődött a' vérengző csata; az Insurgensek erős állásaikat 's batteriájikat egymásután kényszerítettén elhagyni, szinte a' város utszájig szakadatlan dühösséggel üzettek. Az öldöklés leirhatatlan; a' Törökök közül 5000 ember részint megöletett, részint nehézsébet kapott, 's ebből gondolható, mennyit veszthetett a' meggyőzetett rész. A' Catholicus lakosokat, kik mint más helyeken, úgy ezen szigeten sem vettek részt a' lázzadásokban, a' Kormányozó Vehid Basa 's az idegen Consulok védelmezték 's rajtok semmi sérelem sem esett.

Könnyű általlátni, melly rossz követkevései lehetnek ezen történetnek Smyrnára, Scala-Nuovára, Samosra 's több helyekre nézve. De maga már a' Scio esete is igen szomorú, 's nagy számú Franczia, Olasz, Német és Anglus kereskedőket vonsz a' romlásba, kik Konstanczinápolyban 's Smyrnában a' Sciobeliekkel széles kiterjedésű kereskedési egybeköttetésben voltak.

Magános tudósítások szerint a' Nagy-Admiralis Samosba ment 's a' hajósseregnek egy osztályát Ipsara felé indította.

Salonikban Apr. elején nagy remülés volt a' miatt, hogy Kapitány Diamandi, ki Thessaliában néhány ezer embert szedett-öszve, Tirhalából, azon város felé marschirozott, 's a' Saloniki tengeröbölben

felállított Insurgens hajók' segítségével nagy reménységgel volt a' részére szerencsésen kiütendő ostrom iránt. Tegnap azonban értésünkre esett, hogy ötöt Abulobut Mehmed Basa számos sereggel támadván meg, visszaverte, seregeit szélytoszlatta, 's fegyvereinek 's eleségének nagy részét elfoglalta. Sok zászlók 's más jelei a' győzedelemnek Konstanczinápolyba vitettek, 's két vezéreknél fejek vétetett.

Apr. 17d. letétetett 's Boliba számkivetésbe küldetett a' Török Udvarnak eddig volt időközbeli Tolmácsa Stawraki-Aristarchi, 's helyét Jochja Effendi Török foglalta-el, ki születésére nézve Görög 's nevezetes Corfui familiából származott 's ifjú korában állott a' Török vallásra, 's néhány esztendőket elta egy olly Tanító-intézetnek Elöljárója volt, mellyben az ifjú Törökök az Udvar költségén idegen nyelvekre, Geographiára, Historiára és Mathesisre tanittatnak.

Ma érkeztek-meg ide az Oláh Országi és Moldvai Küldöttek. Megkülönböztetéssel leszen elfogadtatások. Szállások a' Fanárban van rendelve, 's az Udvar különös kíséret (Mihmander) rendelt melléjük. (Ezen Küldöttek azok, kikről minden közönséges Levelek azt hirlelték, hogy erővel 's illetlen bánással hurezoltattak volna Konstanczinápolyba.)

Spanyol Amerika.

Mexikóból f. eszt. első napjaiban érkezett tudósítások szerint, Don Ramon del Mazo, a' Császár képét viselő Régenység' Elölülője, annak nevében egy Decretumot hirdettetett-ki, mellynek erejével Fő-Méltóságú D. Augustin Yturbidének nagy hatalom adatik, minden ajánlatások a' hivatalokra az ő kezén mennek által; minden sereget ő kormányoz szárazon és vizen; a' hajós paszszusok' adása

is ötöt illeti. Két kompánia gyalog testőrző sereg fog mellé adadni, melly csupán neki, vagy nemzetsége tagjának ad katonai tiszteletet. Továbbá egy, a' közönséges Creditet illető Junta állittatott, mellynek gondja alá a' Státus adósságai 's minden azokat tárgyzó Acták és útasítások tartoznak. Egyszersmind egy Biztost is küldött az Országlószék az egyesült Státusokba 500,000 piaszterrel, hogy kezdőül két hajót vásároljon, 's lassankint tengeri erőt gyűjtögessen. A' Mexikói Congresszus, mint Törvényhozó - Tanács, Febr. 24d. a' Mexiko' függetlenségét megállapított Igualai szerződés aláírattatása' napján fog egybegyűlni. A' Követek száma 162 (Mexiko' népessége hat millió) kik közt valami húsz Képviselő van a' Papság részéről.

Spanyol Ország.

Egy Madriti Ujság következő rövid életírását adja az újra feléledett Canonok Merinónak. Ő 1809ben Willabiai Pap volt, melly falu a' Lermai kerületben Burgos tartományában esik. Ott egykor a' Francziák rútvál bántak vele 's egy Katona-tiszt arra akará kényszeríteni, hogy bútýarát vinné a' következő statióig. Ekkor Merinó útat vesztett, hazafutott, ragadá vadász fegyverét, lóra ült, 's a' falujából magával vitt négy ifju legénnyel az Arandából Madritba vivő országúton portýászott, hol egy ellenséges Kurirt elfogott 's annak hivatalos leveleit a' Sevillai Juntához küldötte. Serkentetvén benne a' vitézség, kevés idő múlva 50, végre 100 ember vezére leve; 's 1810ben 3000-re szaporitá seregét 's Obersteri rangot kapott az Uralkodó-széktől, 's hadiseregének elosztatásakor Brigadéros titullussal bocsáttatott-el. A' Király visszajövetele után abbeli kívánságát jelenté, hogy

ismét Egyházi karba szeretne lépni, 's a' Valenciai Káptalannál Kanonokká lett. 1821-ben egyszerre csak odahagyá hivatalát 's Burgos környékén egy csoportot szedett-öszve, mellyel a' Constitutziót felforgassa. De megcsalván reménységében, darab ideig védelmezte magát az üldöző seregek ellen 's végre eltűnt.

A' Corteseknek Apr. 18, 19, 20, és 21 diki ülési ránk nézve semmi nevezetes dolgokat nem foglalnak magokban. — Apr. 22d. olly hír futotta - bé Madridot, hogy a' Carthagenai Őrsereg felzendült, 's a' Nemzeti Militziával való egyenetlensége miatt magát az erősségbe visszavonván, a' lakosokkal minden közösülhetést elzárt. 'S minthogy magok a' Tiszti-karok is különböző veledésben vannak ezen szakadásnak okáról, annak szomorú következéseitől lehet tartani.

Generalis Lopez Bannost, az ötödik Kationa-osztálynak eddig volt Commendantát, Sz. Sebestyén városára és tartományára nézve, Apr. 18d. Generalis Penez váltotta-fel.

Saragossában, a' belső dolgokra ügyelő Miniszternek, Moscosonak képe, az önvállalkozott Militziának szélytoszlatását 's új rendbeszedését tárgyazó plánumáért, megégettetett.

Barcelonában újra megháborított a' csendesség, 's a' törvényszék szükségesnek tartá, az úgy nevezett Hazai Társaság öszvegyűlésének helyét bezárni, mert az két nap egymás után, ismét lázzadó mozgásokra szolgáltatott alkalmatosságot.

A' Hermosa-Gita sebes-hajó, melly mostanában evezett-el Corunából, hogy a' partokat vizsgálja 's a' lopva-kereskedőket nyomozza, ugyan ezen lopva-kereskedőktől négy órai viadal után csaknem a' kikötő előtt fogattatott-el.

Antiquerraban egy processio alkalmatosságot adott a' polgárok és az Őrsereg közt való csatázásra. Eleinte néhány polgárok sebesítették-meg; de a' kik fegyverért futottak 's magoknak elégtételt vettek. Kilencz Tiszt leve áldozatjává a' katonák helytelen magok viseletének.

Pápa Birtokok.

Közönséges Levelek jelentik Romából Apr. 27d.: „Az Igazgató-szék Civitavechia mellett egy Ispotálynak és egy Fegyveresháznak építésére, kimutatta a' szükséges költséget. Ezeknek a' kereskedésre nézve nagy hasznok leszen, minthogy így majd nem kénytelenítettnek az Egyiptomból jövő hajók, Livornóba vagy Marseilbe menni Contumacia tartás véget. — A' Fő Kincstár-mester Cristaldi 's az út-és vízépitő Inspector Nicolai, a' napokban, számos vízmérőktől kísértetve, Ripa Grandéból a' mi kikötőnkől elevezvén, a' Tiberis mentiben, Fiumicioig, hol az a' tengerbe omlik, lementek, hogy azon munkákat szemügyre vegyék, mellyek a' víz körül, a' hajókázhatás könnyítésére 's a' nevezett kikötőbe való bevezetésre, szükségesek lennének.

P r u s z s z i a.

Berlini közönséges Levelek jelentik Apr. 30d.: „A' Meklenburgi Uralkodó Herczeg 's Alexandrina Kir. Herczegné házassági egybeköttetéseknek inneplése Május 25d. kezdődik 's tiz napig fog tartani.

Az Erfurtból Berlinbe járó posta-kocsist négy útonálló megtámadta, 's 2000 tallérig aranyban és papirosban kirabolta. A' haramiák halálosan megsebesítették 's megkötözték a' felvigyázót és a' kocsist, kik sebeikben meghaltak; amazok pedig Nordhausennél elfogattattak, mikor még minden pénz meg volt nálók.

Francia Ország.

Párizsból Május 4d. indult tudósítások szerint, az előtt való nap, mint a mellyen 1814b. Párizsba bémenetelét tartotta a Király, elfogadta a Királyi Familiának, főbb hivataloknak, a Követségeknek, 's a Párizsban mulató jelesebb idegeneknek szerencse-kívánásaikat. Délután 2 és 3 óra közt kikocsizott Ő Felsége, 's mindenfelé nagy örömkialtásokkal fogadtatott. A Nemzeti Gárda foglalt el minden strázsa állásokat a Tuileriában. A Seine Departement Praefectusa letette a St. Martini canalis zsilipjének fundamentát, 's több közönséges épületeknek talpköveik is letétettek. Estve az egész város világosítva volt.

A Lillei Ujság után, Marquis de Prié és Saint-Michel Úr, Piemonti szökevények, ugyan ott, Apr. 30d. a játék-színben elfogattak, 's más nap reggel Burgesbe vitettek.

Attila című szomorú-játék, melly néhány napok óta nagy meglepéssel adatott-elő, felsőbb parancsolatnál fogva bétiltatott, a mint mondják egy sor vers miatt, mellyet a Censura kitörölt, 's a játszó tévedésből vagy készakarva elmondott. A vers ez: „Les Francs suivent un chef, et braveraiet un maitre.“

Figyelemre méltó, hogy Sieyès Úrnak folyóirásai („Próbatétel a privilegiu-mokról“ és „Mi a harmadik Rend?“) mellyek 1789ben a Revolutziót segítették, de azóta feledékenységbe mentek, most új nyomtatásban jelentek-meg.

A Touloni törvényszék előtt nevezetes büntető-per foly mostanában. A vádlásból e jön ki: „Valami Fidele Armand Vallé, egynéhány hónapok óta Marseillében tartózkodott olly szín alatt, mintha azon

katona személyek között való volna, kik Európának különböző részeiből oda mennek, hogy Görög Országba elevezhessenek. Hogy ez csak színlett dolog volt, abból megtetszik, hogy ittléte óta több hajók mentek el azon útra 's ő nem használta az alkalmatosságot. Vallé mindent elkövetett Marseilleben tartózkodása alatt, hogy valóságos célját elérhesse, melly a Király uralkodása ellen való lázzadás' indításában állott. Azért is több Görög Országba szándékozókkal szoros szövetséget kötött: Spinola, Salomon, Renaud, Chaffaud és Constantin azok, kik Vallével közösen munkálódtak, 's az ő büntetésre méltó célzásának elősegítői voltak. A fő a dologban egy Caron nevű Stabalis Tiszt. Vallé, Salomon, és Renaud a Marseilleből Görög Országba szándékozó katonákat a Caron költségén vendégelték, 's imigy oktatgatták: „Mire keresnétek Görög Országban előmenetelt és prédát? Itt nagyobb hasznót várhattok; az Uralkodó-szék rövid időn öszvedül, 's Francia Orzágnak nevezetesebb városai Marseille példájára fel fogják fejeket emelni; az első megtámadásra itt már 400 ember áll készen; pénz van elég, 's tisztelettel járó hivatalok is lesznek.“ Már a hely meg volt határozva, hol az öszveesküdtek fegyvert kapnak. Az öszveesküvés kiütése' napja akkorra volt téve, mikor a Caron batalionabeli katonák fognak a Praefectus és Oszályos Kommendans előtt strázsalni, kikhez apró csapatonként menjenek majd az öszveesküdtek, 's kényszerítsék őket az elibek adott rendelkezésnek aláírására, mellyet ha cselekedni nem akarnának, félre velek az útból. Alig kezdett érni Marseillebe a plánum, hogy Vallé déli Francia Orzágnak több városaiban is próbát tett. Jan. 7d. érkezett Toulonba, 's tüstént a régi Gárda Tisztek után tudakozódott. Hármat nevez-

tek neki: Sicard, David, és Balandrier nevüket. Sietett ezeknek ismeretségekbe jutni, gazdagon megvendégelte őket egy kávéházban, 's lássanként kifejté plánumát; de Kapitány Sicard — helyesen e vagy helytelenül, az iránta intézett per folyamata fogja megmutatni — azt híván, hogy Valléban olly titkos Agenst fog felfedezni, ki a' Görögországba rendelt katonákat 's a' régi Armada Tisztjeit akarja büntetésre méltó czélzásokba keverni, ötet nyakon csípte 's a' más két Tisztnek segítségével bécsukatta. A' Vallé papirosai közt, az általa forralt öszveesküvésről fontos irások találtattak, 's ezeknek következésében ke-
rekedett a' per.

Nagy Britannia és Irlandia.

Limericki levelek Apr. 25d. jelentik, hogy ezen Grófságbeli parasztok egynéhány naptól fogva egész készséggel adják be fegyvereiket, 's ez örvendetes kinézés a' jövődre nézve.

Apr. 21d. iszonyú szélvész dühösködött az Irlandiai déli tengerparton, melly sok hajókat öszverontott, nevezetesen a' Kir. Fregátot Confiancét 's a' Sandwich nevezetű postahajót.

Május 15d. Bécsben, a' Státus papirosainak közép-árrok:

Státus kötelezőlevele 5 pCtmal Conv. Pénzben 75 $\frac{3}{8}$; Ugyan az 2 $\frac{1}{2}$ pCmal — ; Sorsvonásos költsön 1820ról 100 for. C. P. 110 $\frac{3}{4}$; Ugyan az 1821ről 100 for. Conv. Pben 94 $\frac{1}{4}$; Bizonyítás 1821dik költsönről 100 ftért Conv. Pénzben — ; Bécs Városi-Banko Obligátziók 2 $\frac{1}{2}$ pCtmal 35 $\frac{1}{2}$; 100 forint Conv. Pénz 250 f. V. Cz-ban. — 1 Bank-Aktzia 681 710 f. C. P.

Magyar Ország.

A' mai Pesti Postával következő nyomtatott Jelentést vettünk:

„A' nagy, és nemzeti ditsőségre tartozó tetteknek mesterséges leábrázolások, eleitől fogva leghathatósabb eszköz volt, a' jeles viselt dolognak a' világ előtt eleven emlékezetben lehető fenntartására, és ilyen munkával foglalatoskodni, egy kész művésznek legillendőbb elhatározása.

A' honnan Kraft Péter, Cs. K. Képfestő, a' ki Tekintetes Nemes Pest, Békés, Nógrád 's több Vármegyék számokra készített festései által a' mestermivekben gyönyörködő Magyar Hazafijak előtt is már eléggé ismeretes, feltette magában, hogy a' K. Magyar Muzéum számára, Zrinyinek a' Szigetvári hídon lett vitézi elestét, és halálát mint legfelségesebb példáját a' Királyért 's Hazáért esett nagylelkű magafeláldozásának, egy festésben leábrázolja, melynek nagysága 22 lábnyi, 's úgy a' mint a' Lipsiai és Asperni ütközeteket ugyan ő már a' Bécsi Cs. K. Invalidus-ház számára lefestette.

Ezen feltett szándéknak végrehajtását subscriptio után legjobban elérhetni, ha t. i. 300 Subscribers Hazafijak találkoznak, kik fejenként 10 forintnak ezüst pénzben lejendő ajánlása által, a' festésnek, hozzá illő díszes képrámának 's a' felállításnak költségét magokra veszik.

Ő Cs. K. Felségének azon kegyelmes tetszése, mellyet a' Zrinyi vitéz halála örök emlékezetére jelesen készített festésen kinyilatkoztatni méltóztatott, nem különben az e' végre Ő Cs. K. Felségétől, és a' Felséges Cs. K. Fő Herczegektől is kegyesen, és gazdagon ajánlott aláírási se-

gedelem azon köz óhajtást gerjesztette, hogy a' Nemzeti Magyar Muzeum még több illy jeles mestermivekkel diszesítették; annyival inkább, mivel az Ország Nagyjainak, valamint általjában a' számos Magyar Nemességnek is az efféle Nemzeti diszt és hírt - nevet dicsőítő tárgyra kész adakozósága közönségesen ismeretes.

Ehez képest a' választás most Uralkodó Ő Cs. K. Felségének Budán 1792ben, Junius 5dikén véghez ment Koronáztatásának lefestésére esett, melly mint Historiai 's arczképekkel rakott mív, az ott hivatal szerint jelen volt személyeket jól eltalálva 's illendő öltözetekben ábrázolná. Ez a' Festés minden mellesleg költséggel együtt 5000 forintba kerülne pengő pénzben.

Továbbá, munkába vétetik boldog emlékezetű Nagy Mária Therésia lefestése, midőn Ő 1741ben Pozsonyban, később Császárrá lett II. Józsefet, akkor még kisdedit, a' Nemeslelkű Magyar Nemzetnek bemutatja, 's oltalmába ajánlja; mely festés 3000 forintba kerülne, pengő pénzben.

Végre készítettik egy ércz Oltár, mellyre 1000 ezüst forint szükséges, a' mellyben azon Könyv fog tartatni, a' hová az említett két Festés, és az Oltár készítésére 10 ezüst forint aláírásával, számszerint 900 megkivántató Hazafiak neveiket beirandják.

Hogyha az aláírások után öszvegyülő adakozás a' szükséges költségeket felyülhaladná, akkor a' maradékkal a' Nemzeti Magyar Muzeum tökepenze szaporittatik.

A' Dunán - inneni Helvetika Vallású Ekklesiáknak Fő - Curátora, Mélt. Rádai Gróf Ráday Pál Cs. K. Kamarás Úr Ő Nagysága f. h. 6d. Péczelen, Pest mellett, tar-

tott hivatala szerint első Superintendentialis Gyűlést, mellyre ezen Kerületbeli mind Világi mind Egyházi Férjfiak igen számosan jelentek meg. A' Gyűlés igen helyes és bölcs rendtartással ment végbe, a' mi a' Mélt. Fő Curátor Úr kormányra tett ügyességének fényes bizonyysága. De ezenkívül Ő Nagyságának nyájas leereszkedése, szíves barátsága és Magyar Vendégszeretése minden szíveket magához ragadott, 's kormányozása alatt mindenek sok jót reménylenek.

V á c z r ó l. Boldogult Fő Tiszt. Tiller József Úr helyébe, a' megüresült Váci Püspökség' Fő Vicariusává, Fő Tiszt. Bodonyi Miklós Úr Dombói Apát, Custos és Fő Esperest 's a' Püspöki Lyceum' Pro - Directora választatott.

S z o m b a t h e l y. Nemzetünk a' tanuló Ifjuságnak helyes és czélirányos neveltetését mennyire szíven hordozza, mennyire igyekezzenek annak a' tudományos kimiveltetésben előmenetelét segiteni, újonnan jeles példával bizonyították T. N. Vas Vármegyének Rendjei. Nemes eltökélésel magokra vállalván a' Szombathelyi K. Lyceum megállapításakor a' tudományoknak hasznos közöltetésekre megkivánt eszközöknek beszerzéseket, minthogy a' folyó iskolai esztendő elején a' N. Vármegyének jelentést tettek az Intézet' tagjai, hogy a' gyönyörű természet tudományának sikeresebb előadatására, a' már megszerzettekén kívül az újabb próbatételekre némelly eszközök kivántatnának, tüstént e' végre hatodfél száz forintot rendeltek és hathatós pártfogásokat mind e' pontban, mind az Intézet egyéb szükségeiben megígérték. És valóban méltó is ilyen figyelemre ezen Intézet, mellyben esztendőnkint nem csak számos Vas, Szala, Soprony, Veszprém, Somogy, és más Vár-

megyebeli Magyar Ifjak; hanem a' szomszéd Horvát és Tót Országból, nem különben Illyriából és Stajer tartományból is nagy számmal hallgatják a' philosophiai tudományokat. E' folyó iskolai esztendőben vannak Iső esztendőbeli Philosophusok 119en; Ild. esztendőbeliek 92ten, együtt: 211.

A' T. T. Praemonstratensis Urakra bízott Szombathelyi Kir. Gymnasiumban 309 Ifjú tanúl.

Az ugyan ott lévő Nemzeti Iskolában, melly két rendből áll, ugyan annyi Tanítók alatt, van öszveséggel 266 tanuló gyermek.

E' szerint az egész tanuló Ifjuság' száma minden Iskolákban öszveszámlálván, 786ra megyen.

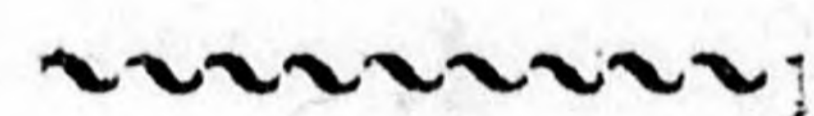
Zágráb. Tek. Czulifay Gábor Úr, T. N. Zágráb Vármegye Tábla-Birája olyan kályhát talált-fel, melly a' mostaniaktól egészen különbözvén, sokkal szebb, csinosabb, kevesebb fát kíván, a' meleget mind hamarább közli, mind irányosabbá 's kedvesebbé teszi, egyszersmind a' levegőt különösen megtisztítja; mellyért Ő Felségétől öt esztendőre kirekesztő Privilegiumot nyert.

Elegyes Dolgok.

Bécs. F. h. 9d. délután, egyik külső Városban egy 12 esztendős gyermek, egy, csak mostanában épített 3 1/2 öles 1 1/2 láb magasságú kőfallal kerített, de még be nem fedett kútba belébukott. Atyja segítségére sietett fijának 's elmerült. Ezután egy szomszéd futa-elő, leszállott a' kútba, 's lent maradt. Végre egy közel dolgozó kútépítő legény jöve-elő, ki hasonlóképen lement a' kútba 's úgy járt mint a' többi. A' négy személyt nagy munkával lehetett kibúzni, 's rajtok számos Seborvosok, minden elibek szabott

módok' elkövetésével sem segíthettek. Az Orvosok úgy találták, hogy ezen szerencsétleneket a' kútban lévő szénsavany-gázzal terhelt levegő bódította - el 's úgy fúladtak - meg.

Felső Schafhausenben az Emendingeni Kerületben, Freiburgtól három órányira, f. h. isőjén egy ifjú házaspárt, melly a' közelgető égháború elől egy diófa alá futott, a' menykő agyon csapott. A' férjfi a' fa mellett álva, az aszszony a' földön fekvő találtattak. — Ezen iszonyú példa újra tanúságul szolgálhat a' mezei lakosoknak, hogy égháborúkor inkább a' szabad mezőn maradjanak, mint fák alatt keressenek menedéket, kivált olyanok alatt, mellyek erősebb kigözléseknél fogva inkább magokhoz vonják a' menykövet, millyenek a' diófa, tölgyfa, cserfa 's a' t.

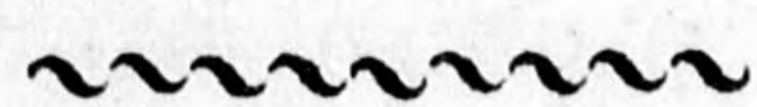
J e l e n t é s

a' Lexicon Mineralogicumról.

Tek. Tudós Kovács Mihály Doktor Úr, már az Ujságok által több ízben hirdett Ásványok Szótárát nemcsak három nyelven, a' mint ígérte volt, elkészítette, hanem, hogy részszerint a' Magyar Tudósokkal a' Külföldnek tudományos előmeneteleit megismertesse, részszerint a' Külföldi Tudósoknak a' Magyar könyvek használatát megkönnyebbítse, a' Deák, Magyar, 's Német nevezeteken kívül, Toldalékban a' Franczia, Ánglus, Olasz, Muszka, Svéd, 's Dán nyelvekbeli nevezetekkel, Deák magyarázattal megtoldotta. Így tehát ezen Szótárt kilencz nyelvű Ásvány Szótárnak lehet mondani. — Az első részben azon példa nélkül való terhes munkát vitte végbe a' Szerző Úr, hogy minden Ásvány nevezetének igaz eredetét kinyomozá 's kifejtegeté. Mellyre

nézve valóságos új munkát vitt végbe 's a' természeti testeknek igaz ismeretét minden Európai nagyobb Nemzetekkel közlőte. A' munka minden tudományt szerető ember előtt becses és hasznos lehet, de kivált a' tanuló Ifjúságra nézve valóságos jótétemény, 's ezen tekintethől, mint Literaturánknak jeles nyeresége, mindenkinek ajánlható.

A' munka jövő Medárd napi Vásár hetére teljesen elkészül, 's kiki, a' hol vagy előrefizetett vagy magát feljegyeztette, ott kezéhez veheti. Ezentúl az ára 6 f. 40 xr. lesz.

Magános Jegyzések

a' Kolozsvári Erdélyi Nemzeti Magyar Játzó-színen a' Nemzeti Játzó Társaság által előadatott némelly Darabokról.

I.

Nov. 1sőjén 1821. az Erdélyi Magyar Nemzeti Játzó-színen Kolozsvárt előadatott Körner' Hedvigje 3 Felvonásban. — Az első és második Felvonásban sok Jelenések voltak, mellyek sem a' történet világosítására nem szolgáltak, sem a' kifejtődést nem segítették, sem pedig azt nyomosabbá, vagy résztvevőbbé nem tették. — Szépek benne a' hely' egysége, a' Gróf és Hedvig Charactere. — Mesteri pedig a' Rudolfé. Jól volt véve az előadás' ideje. Hibás volt a' Gróf 1ső Jelenésében a' módi selyem kalap, melly helyett jobb lett volna egy módi sapka; — dicséretes volt az az atyai és pallérozott magánási szelidség, melly a' Gróf előadója testállásában, az Iró céljával tökéletesen megfelelően uralkodott. Hedvigben elmaradhatott volna a' különben csinos előkötő, kitetsző volt valamennyiben hibája

test állásának, a' második Felvonásban a' Rudolftól kihalgattatott magános beszédében, melly ugyan különben igen jól mondatott-el, csak ne lettek volna test mozdulati balra intézve, minthogy Rudolf igen közel a' felől állott; csakugyan ezen hibácska kitetszőségét segítette Rudolf' igen előlépése, ki helyesen mindjárt az ajtónál megálhatott volna; valóban dicsérhető azonban, azon, a' Dráma' természetéhez, és az Irótól is szempontúl tartott nőttön növvő belső tusakodás kimutatása helyes módja, mellyet benne a' szerelem és háladatosság szült, az eset elrendelése szerint — mely előadás mód, csendes külsőjével az egész Játékban test állásit folytatni kívánta és igyekezett. A' Rudolf öltözete, mely Banditai inkább, hogy sem Fő-vadászi volt, a' Játék előadásába vett idővel merőbe ellenkezésben volt, valamint testállási is az Irótól festett Characterével; kitetsző fogyatkozása öltözetének minden esetre a' hibázott Vadász kész volt. — Hibás volt a' Lorenzó, és másik Tolvaj Társa' késedelme, a' Rudolf öngyilkossága megpróbálásakor. A' Julius előadója öltözete, testállási declamatioja, mind végig fogyatkozott. A' fekvő vas ajtó akadályoztatta a' Rudolf akkori előadását, nem lévén követve az előadásban az Iró útmutatása, hanem lövésre lévén az változtatva, a' fennálló ajtó a' Catastrophe teljeségét segítette volna. — A' Statisták kevesen voltak, mind a' Grófi cselédekre, mind a' tolvajokra nézve. — A' Muzsika felettebb gyenge volt. — A' Fordítás szép tiszta magyarsággal készült, kivéven némely idiotismusokat, mellyek hasonló idiotismussal fordítandók valának. — Egyébiránt pontos volt a' Játék' folyamataja.

(Folytatása következik.)